

## Bostadsutskottets betänkande

1983/84: 33

om lag om hyresstopp samt om vissa åtgärder avseende bostadsförsörjningen m. m. (prop. 1983/84: 150 delvis)

I detta betänkande behandlar utskottet

*dels* proposition 1983/84: 150 bilaga 5 (förutom i vad avser bostadsbidrag; denna del av propositionen behandlas i betänkandet BoU 1983/84: 32),

*dels* motionerna 1983/84: 2936, 2941 yrkandena 15 och 16, 2942, 2943, 2944 yrkande 1, 2948 samt 2956 yrkande 23.

### 1. Förslag till lag om hyresstopp

#### Propositionen

Regeringen har i proposition 1983/84: 150 bilaga 1 (bostadsdepartementet) föreslagit riksdagen att anta vid propositionen fogat förslag till lag om hyresstopp.

Lagförslaget har som bilaga fogats till detta betänkande.

#### Motionerna m. m.

Utskottet behandlar i detta sammanhang motionerna 1983/84

2941 av Karin Söder m. fl. (c) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs (15) att riksdagen beslutar avslå förslaget till lag om hyresstopp.

2942 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs (1) att riksdagen avslår förslaget till lag om hyresstopp.

2943 av Stig Josefson (c) vari hemställs att riksdagen fattar beslut om undantag från hyresstopp i enlighet med vad i motionen anförts.

2944 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs (1) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förlängning av tiden för hyresstoppet.

2956 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs (23) att riksdagen avslår förslaget till lag om hyresstopp.

Företrädare för Sveriges fastighetsägareförbund har inför utskottet lämnat synpunkter i ärendet.

## Utskottet

Hysesstoppet föreslås gälla såväl för bostadslägenheter som för andra lägenheter, dvs. lokaler.

Hysesstoppet föreslås gälla t. o. m. den 31 december 1984. Förbudet att höja hyrorna binds vid den hyra som bestämts för april 1984, dvs. som gällde den 1 april. Om ännu ingen hyra bestämts för denna dag, men det pågår förhandlingar eller tvist om hyran vid en hyresnämnd, kan hyresnivån komma att höjas efter lagens ikraftträdande men med verkan fr. o. m. april månad 1984. Den på detta sätt bestämda hyran skall då gälla. Överenskommelser och hyresnämndsbeslut som därefter kan komma att träffas med avseende på hyran under tiden efter den 1 april 1984 får däremot inte i strid med lagens tvingande bestämmelser verkställas under den tid som hysesstoppet är i kraft.

Den del av hyran som utgår på grund av bränsle- och va-klausuler eller indexuppräkningsföreslås också omfattas av hysesstoppet.

Om det finns synnerliga skäl avses regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer för visst fall få medge dispens. I propositionen uttalas att de dispensgrunder som gäller för det allmänna prisstoppet bör kunna vara vägledande för hysesstoppet. Regeringen avser att utfärda verkställighetsföreskrifter, och det aviseras att dispensbefogenheter kan komma att läggas på statens pris- och kartellnämnd.

Propositionsförslaget innehåller en straffbestämmelse avsedd för den som uppsåtligt bryter mot hysesstoppet. Bestämmelsen är utformad med den allmänna prisregleringslagen (1956: 236) som förebild.

Generella avslagsyrkanden rörande den föreslagna lagen om hysesstopp har framställts i motionerna 2941 (c) yrkande 15, 2942 (m) yrkande 1 och 2956 (fp) yrkande 23. Motiveringarna i de skilda motionerna är i huvudsak sammanfallande. Hysesstoppet befaras få en negativ inverkan främst på det löpande underhållet av fastighetsbeståndet. Det förmodas leda till stora uppdämda krav på hyreshöjningar sedan stoppet har upphört och till krav på ökade kommunala subventioner. Hysesstoppet innebär vidare ett ingrepp i de avtal som redan träffats på bostadsmarknaden för hela 1984.

I motion 2944 (vpk) yrkande 1 framhålls att hysesstoppet får ses som en av flera åtgärder för att pressa ned hyrorna. Andra åtgärder måste vidtas i enlighet med vad vänsterpartiet kommunisterna föreslagit i andra sammanhang. Riksdagen bör i avvaktan på dessa åtgärder ge regeringen till känna att hysesstoppet bör förlängas efter den 31 december 1984 i enlighet med de synpunkter som framförs i motionen.

I motion 2943 (c) aktualiseras en fråga om hysesstoppets inverkan på hyrorna i prästernas tjänstebostäder. Motionären hänvisar till att kollektivavtal träffats mellan statens arbetsgivarverk och berörda arbetstagarorganisationer om vissa regler för att fastställa dessa hyror. Riksskatteverket har i en skrivelse till landets skattechefer uttalat att till följd av detta avtal uppkommer det enligt verkets uppfattning inte längre någon skattepliktig

bostadsförmån för berörda präster. Motionären anför att det är angeläget för samtliga berörda parter att de nya reglerna kan träda i kraft den 1 juli 1984 och att prästernas tjänstebostadshyra därför inte bör omfattas av hyresstoppet. Riksdagen bör enligt motionären fatta beslut härom antingen i form av ändring i den i propositionen föreslagna lagtexten eller i form av ett uttalande till stöd för att dispens skall kunna ges för de ifrågavarande tjänstebostäderna.

Utskottet vill med anledning av förslaget i propositionen och i motionerna anföra följande. Regeringens åtgärd att besluta om allmänt prisstopp med priserna den 9 april 1984 som stoppriser utgör ett led i regeringens allmänna strävanden att bekämpa inflationen. Denna fråga faller inte under bostadsutskottets beredning. Utskottet delar emellertid den uppfattning som uttrycks i propositionen att de motiv som ligger till grund för prisstoppet gör sig gällande med samma styrka när det gäller hyror.

En viktig förutsättning för hyresstoppet är enligt vad som anförs i propositionen att bostadsförbättringsprogrammets genomförande inte äventyras.

Utskottet anser att förslaget till lag om hyresstopp getts en lämplig utformning. Propositionsförslaget bör därför antas och motionerna 2941 (c) yrkande 15, 2942 (m) yrkande 1 och 2956 (fp) yrkande 23 avslås av riksdagen.

Den föreslagna lagen har begränsad giltighetstid. Den påverkar inte redan pågående förhandlingar eller hyrestvister i vad avser hyran per den 1 april och den avses inte heller i övrigt påverka förhandlingssystemet på annat sätt än att under giltighetstiden inte högre hyra får tas ut än som bestäms att gälla per den 1 april. I motion 2944 (vpk) yrkande 1 begärs att lagen skall förlängas på obestämd tid.

Som framgått ovan har det i motioner (m), (c) och (fp) ansetts att hyresstopp över huvud taget inte bör införas. Utskottet ansluter sig till denna ståndpunkt och kan därför givetvis inte dela uppfattningen att hyresstoppet bör förlängas. Motion 2944 (vpk) avstyrks med hänvisning till det anförda.

Beträffande den i motion 2943 (c) aktualiserade frågan om tjänstebostadshyran för präster gäller sammanfattningsvis följande. För vissa innehavare av statliga tjänster råder tjänstebostadstvång. Det gäller bl. a. ca 1 600 präster, som sålunda är skyldiga att bo i sina tjänstebostäder. Hyran för dessa bestäms enligt nuvarande ordning på ett sådant sätt att hyrorna i stort sett följer lönerna för de berörda. Hyrorna har således i regel kommit att ligga under hyrorna för motsvarande lägenheter på bostadsmarknaden. Härigenom har det i skattesammanhang uppstått frågor om beskattning av hyresbillig förmån för innehavarna av tjänsterna (jfr SkU 1983/84: 42). Bl. a. för att lösa därav föranledda problem har berörda arbetsmarknadsparter träffat avtal, som för dem som fortfarande skall vara underkastade tjänstebostadstvång innebär att hyran i princip skall vara en bruksvärde-

hyra. Överenskommelsen skall träda i kraft den 1 juli 1984. De hyreshöjningar som föranleds av överenskommelsen skall under en övergångstid begränsas på visst sätt. Enligt vad utskottet erfarit avser regeringen att utfärda förordningar som bekräftar innehållet i överenskommelsen.

Problemet är sålunda att för de präster som är skyldiga att bo i tjänstebostäder och för vilka hyran enligt överenskommelsen skall öka den 1 juli 1984 blir det enligt lagen om hyresstopp förbjudet att verkställa överenskommelsen och att ta ut högre hyra än som gällde den 1 april 1984. Härav följer bl. a. att de skattemässiga frågorna om bostadsförmån kvarstår.

Utskottet finner angeläget att problemet löses. Att göra ett undantag i själva lagen för bostäder som omfattas av tjänstebostadstvång är emellertid – med tanke på den begränsade krets som berörs – inte lämpligt. Däremot finner utskottet att föreliggande omständigheter är av den karaktären att synnerliga skäl för dispens från hyresstoppet bör kunna anses föreligga. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motion 2943 (c) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet här har uttalat.

Den särskilda straffbestämmelsen i den föreslagna lagen har som nämnts utformats med den allmänna prisregleringslagen som förebild. Enligt 18 § denna lag fordras för åtal att anmälan eller medgivande lämnas av myndighet som Konungen bestämmer. Någon motsvarande bestämmelse har inte tagits in i förslaget till lag om hyresstopp. I prop. 1983/84: 142 har regeringen nyligen föreslagit en i sak oförändrad men, i syfte att undanröja vissa oklarheter, omredigerad lydelse av 18 § allmänna prisregleringslagen. Justitieutskottet har hemställt att riksdagen antar detta förslag (JuU 1983/84: 28). Med hänvisning till att det således nyligen prövats lämpligt att upprätthålla förutsättningen av medgivande för allmänt åtal enligt den allmänna prisregleringslagen, finner bostadsutskottet lämpligt också att en motsvarande bestämmelse förs in i lagen om hyresstopp. Utskottet förordar alltså att en 4 § tillförs lagen i enlighet med det anförda.

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagen om hyresstopp* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1983/84: 2941 yrkande 15, 2942 yrkande 1 och 2956 yrkande 23 antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om hyresstopp.
2. beträffande *förlängning av hyresstoppet* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2944 yrkande 1.
3. beträffande *vissa tjänstebostadshyror* att riksdagen med anledning av motion 1983/84: 2943 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anförat.
4. beträffande *åtalsmedgivande* att riksdagen beslutar införa en ny paragraf som 4 § i lagen om hyresstopp med nedan angivna lydelse.

#### 4 §

Allmänt åtal för brott som avses i 2 § får väckas endast efter medgivande av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

## 2. Bostadsförsörjning m. m.

### Propositionen

Regeringen har i proposition 1983/84: 150 bilaga 5 (bostadsdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. medge att beslut om bidrag till förbättring av boendemiljön får meddelas intill ett belopp av 185 000 000 kr. under budgetåret 1983/84,

2. medge att ramen för budgetåret 1984/85 för beslut om bidrag till förbättring av boendemiljön får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl,

3. bemyndiga regeringen att ta ut och bestämma storleken av en särskild administrationsavgift för statligt räntestöd till underhåll m. m. i enlighet med vad i regeringsprotokollet förordats,

4. bemyndiga regeringen att ta ut och bestämma storleken av en påminnelseavgift och en kravavgift i enlighet med vad i regeringsprotokollet förordats.

### Motionerna

Utskottet behandlar i detta sammanhang motionerna 1983/84:

2936 av Sören Lekberg m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att boendemiljöbidrag av sysselsättningsskäl även bör utgå till folkrörelsekooperativa bostadsrättsföreningar,

2941 av Karin Söder m. fl. (c) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

(16) att riksdagen beslutar att ge regeringen till känna vad som i motion 1982/83: 1632 anförts ang. avyttring av vissa problemfastigheter,

2942 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

(2) att riksdagen avslår förslaget till höjning av beloppet för bidrag till förbättring av boendemiljön 1983/84,

(3) att riksdagen beslutar att statens stöd till förbättring av boendemiljön avvecklas från och med 1984/85,

(4) att riksdagen beslutar att det statliga stödet till samlingslokaler avvecklas,

(5) att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts i fråga om tidskoefficienten,

2948 av Kjell Mattsson (c) vari hemställs att riksdagen beslutar att beslut om lån och bidrag till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. får meddelas inom en ram av 2 400 000 000 kr.,

2956 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

(24) att riksdagen avslår yrkandena 1 och 2 i fråga om bidrag till förbättring av boendemiljön,

## Utskottet

*Bidrag till förbättring av boendemiljön*

Med hänvisning till tidigare ställningstaganden föreslås i motion 2942 (m) yrkande 3 att riksdagen skall besluta om *avveckling av statens stöd till förbättring av boendemiljön* fr. o. m. budgetåret 1984/85.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen och senast under innevarande vår (BoU 1983/84: 23 s. 33) haft att ta ställning till motsvarande motionsyrkanden. Vad utskottet härvid anført bl. a. om boendemiljöstödets vikt för att på lång sikt åstadkomma sociala och fysiska förbättringar av bostadsmiljön står fast. Motion 2942 (m) yrkande 3 avstyrks med hänvisning härtill.

Enligt vad som anges i proposition 150 (bil. 5 s. 4) är den *ram för bidrag till förbättring av boendemiljön* som fastställts för budgetåret 1983/84 fullt utnyttjad. Detta innebär bl. a. att inte någon av de kvarvarande ansökningarna om stöd enligt den s. k. undantagsregeln t. v. kan få beslut om bidrag.

Med hänsyn till det klart dokumenterade behovet och till att det av sysselsättningsskäl är angeläget att öka investeringarna i miljöförbättrande åtgärder föreslås i proposition 150 (bil. 5 s. 5) att ramen för beslut om boendemiljöbidrag för innevarande budgetår skall vidgas med 50 milj. kr. till 185 milj. kr. Enligt förslaget bör härvid en prioritering av ansökningarna göras med hänsyn till behovet av projekten och projektens kvalitet.

Regeringsförslaget i denna del avstyrks i motionerna 2942 (m) yrkande 2 och 2956 (fp) yrkande 24. I den förstnämnda motionen (m) sker detta med hänvisning till motionärernas principiella inställning att boendemiljöstödet skall avvecklas. I den sistnämnda motionen (fp) framhålls att man konsekvent avvisat alla förslag om ökade bostadssubventioner och att någon ramvidgning därför inte bör ske.

Bostadsutskottet kan liksom föredragande statsrådet konstatera att det finns ett klart dokumenterat behov av miljöförbättrande åtgärder. Inte minst det stora antalet ineliggande ansökningar om boendemiljöbidrag utgör enligt utskottets mening ett påtagligt bevis härför. Samtidigt är det också av sysselsättningsskäl angeläget att öka investeringarna i miljöförbättrande åtgärder. De ineliggande ansökningarna utgör härvid en stor sysselsättningspotential, som dessutom snabbt kan igångsättas. Med hänvisning till det ovan anförda tillstyrker utskottet regeringsförslaget i denna del. Motionerna 2942 (m) yrkande 2 och 2956 (fp) yrkande 24 såvitt nu är i fråga avstyrks därmed.

I proposition 150 (bil. 5 s. 5) framhålls att även i fortsättningen bör ramvidgningar som ger utrymme för ökade investeringar kunna behandlas i ett samlat sysselsättningspolitiskt perspektiv. Med hänvisning härtill hemställs att *vidgning av ramen för boendemiljöbidrag för budgetåret 1984/85* får ske om det behövs av sysselsättningsskäl.

Också i denna del avstyrks regeringsförslaget i motion 2956 (fp) yrkande

24 såvitt nu är i fråga. Även vad i motion 2942 (m) yrkande 3 föreslagits om att boendemiljöstödet skall avvecklas torde innefatta ett förslag om avslag på propositionen i vad gäller det begärda bemyndigandet att få vidga ramen.

Riksdagen har i vissa fall bemyndigat regeringen att överskrida vissa ramar om det behövs av sysselsättningsskäl. Detta gäller bl. a. i fråga om stödet till allmänna samlingslokaler samt lån och bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Genom dessa bemyndiganden har förutsättning skapats för att väga in investeringarna i ett samlat sysselsättningspolitiskt perspektiv. Det nu begärda bemyndigandet att få vidga ramen för boendemiljöstödet om det behövs av sysselsättningsskäl förbättrar enligt utskottets mening ytterligare möjligheterna till en sådan sysselsättningspolitisk helhetssyn. Utskottet tillstyrker med hänvisning till det ovan anförda regeringsförslaget i denna del. Utskottets ställningstagande innebär att motionerna 2942 (m) yrkande 3 och 2956 (fp) yrkande 24 avstyrks i motsvarande del. Utskottet som sålunda inte har någon erinran mot regeringens förslag vill erinra om att riksdagen i december 1983 (BoU 1983/84: 11 s. 22–23) och i april 1984 (BoU 1983/84: 23 s. 37–38) som sin mening givit regeringen till känna vad utskottet anført om att regeringen bör överväga att vidga boendemiljöbidragen om det behövs av sysselsättningsskäl. Vad ovan redovisats innebär sålunda att riksdagens tillkännagivande tillgodosätts.

Enligt motion 2936 (s) bör det vara både möjligt och önskvärt att i de fall ramen för boendemiljöbidrag vidgas av sysselsättningsskäl utsträcka *tillämpningsområdet för boendemiljöbidragen* så att sådana bidrag också kan lämnas till folkrörelsekooperativa bostadsrättsföreningar. Detta är enligt motionärerna i hög grad motiverat och angeläget, eftersom det även inom folkrörelsekooperationen finns bostadsrättsföreningar som har ett lika stort behov av boendemiljöbidrag som allmännyttiga bostadsföretag.

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslaget om att ramen för boendemiljöstöd för 1984/85 skall få vidgas om det behövs av sysselsättningsskäl. Det är enligt utskottets mening naturligt att mot bakgrund härav överväga omfattningen av den boendemiljöbidragsberättigade kretsen i de fall ramen vidgas. En utgångspunkt bör enligt utskottets mening härvid vara att bidragsreglerna får en sådan utformning med avseende på vilka områden m. m. som skall kunna få bidrag så att såväl de miljömässiga aspekterna som de sysselsättningspolitiska strävandena kan förverkligas. Utskottet har mot bakgrund härav funnit det motiverat att i enlighet med förslaget i motion 2936 (s) utsträcka tillämpningsområdet för boendemiljöbidrag så att sådana bidrag också kan lämnas till folkrörelsekooperativa bostadsrättsföreningar i de fall bidragsramen vidgas av sysselsättningsskäl. Vad utskottet med anledning av motion 2936 (s) anført bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 2941 (c) yrkande 16 framhålls att *avyttring av vissa fastigheter*

är en möjlig väg att komma till rätta med problemet med dåliga boendemiljöer och tomma lägenheter. I första hand förordas att de aktuella fastigheterna avyttras till bostadsrättsföreningar. Enligt motionärerna bör härvid staten om så erfordras medverka till en reducering av sin lånefordran i de aktuella fastigheterna.

Bostadsutskottet har tidigare och senast hösten 1983 (BoU 1983/84: 7 s. 4) haft att behandla motioner med i sak samma yrkande som det nu aktuella. Vad utskottet härvid anfört om att skäl saknats att förorda nya stödformer eller överväga ändringar avseende inriktningen av existerande stödformer står fast. Utskottet vill i detta sammanhang också erinra om de åtgärder som under senare år vidtagits för att underlätta för de boende att förvärva den fastighet de bor i för ombildning till bostadsrätt. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 2941 (c) yrkande 16.

#### *Statligt stöd till allmänna samlingslokaler*

I motion 2942 (m) yrkande 4 föreslås med hänvisning till tidigare framlagda förslag en *avveckling av det statliga stödet till allmänna samlingslokaler*.

Utskottet har såväl under innevarande riksmöte (BoU 1983/84: 20 s. 2) som under de två senaste riksmötena behandlat motsvarande motionsyrkanden, som härvid avstyrkts. Motion 2942 (m) yrkande 4 avstyrks med hänvisning till tidigare ställningstaganden.

Riksdagen underställs inte några förslag avseende stödet till de allmänna samlingslokalerna genom proposition 150. Däremot redovisas (bil. 5 s. 6) att regeringen med användande av ett riksdagens bemyndigande kommer att vidga ramen för anordningsbidrag m. m. och lån till allmänna samlingslokaler med 50 milj. kr. och ramen för upprustningsbidrag med 30 milj. kr. för budgetåret 1983/84. Ramvidgningarna har tillkommit för att stödja byggsysselsättningen. Vidare anges att ramarna för budgetåret 1984/85 bör vidgas med totalt 32 milj. kr. för att ge utrymme för kulturpolitiskt intressanta projekt som också är angelägna av sysselsättningsskäl.

#### *Åtgärder för att begränsa prisökningarna inom bostadsbyggandet*

I proposition 150 (bil. 5 s. 9) redovisas de ändringar i beräkningen av den s. k. tidskoefficienten som regeringen beslutat och som tillämpas fr. o. m. år 1984. Samtidigt har uppräkningsindexen av tidskoefficienten begränsats till 4 % under år 1984.

Enligt propositionen kommer dessutom uppräkningsindexen av tidskoefficienten under år 1985 att maximeras till 3 % – detta för att begränsa prisökningarna i samhällsekonomin. Denna maximering bör enligt propositionen gälla i ärenden i vilka preliminärt beslut om bostadslån meddelas efter utgången av år 1984. För ärenden, i vilka preliminärt beslut om bostadslån meddelas under år 1984, bör dock de regler för uppräkningsindexen av tidskoefficienten som gäller för år 1984 tillämpas.

Mot bakgrund av vad som i proposition 150 anförts om en maximering av uppräkningsen av tidskoefficienten under år 1985 tas i motion 2942 (m) yrkande 5 upp frågan om *utformningen och användningen av tidskoefficienten m.m.* Enligt motionärerna bör i stället för en maximering av tidskoefficienten väljas en lösning som gör att man vid det preliminära beslutet vet hur stor den obelånade och osubventionerade kostnadsdelen blir, även när projektet är färdigt. En lösning kan enligt motionärerna härvid vara att det preliminära beslutet räknas upp med hjälp av normal entreprenadindex. Denna uppräkning föreslås gälla också låneunderlag och pantvärde.

Avsikten är att tidskoefficienten skall verka återhållande när det gäller att dämpa prisökningarna inom bostadsbyggandet i det långsiktiga perspektivet. Det har dock i flera sammanhang och bl. a. från bostadsstyrelsen framhållits att en användning av tidskoefficienten under själva byggnadsperioden kan få vissa icke önskade effekter.

Enligt utskottets mening borde övervägas möjligheterna att under själva byggtiden reglera låneunderlaget med ett index som anknyter till den faktiska kostnadsutvecklingen. Enligt vad utskottet erfarit har också regeringen sin uppmärksamhet riktad på hithörande frågor. Ytterligare överväganden torde därmed komma till stånd utan någon riksdagens uttryckliga begäran därom. Med hänvisning till det anförda och då syftet med motionen får anses i inte ringa grad tillgodosett avstyrks motion 2942 (m) yrkande 5.

#### *Inkomstförstärkningar*

I proposition 150 (bil. 5 s. 10) framhålls att bidragshanteringen i samband med det statliga räntestödet till underhåll m.m. som riksdagen beslutade hösten 1983 (BoU 1983/84: 11) föranleder administrativa kostnader för staten. För att åtminstone delvis täcka dessa kostnader föreslås i propositionen att regeringen skall bemyndigas att ta ut och bestämma storleken av *en särskild administrationsavgift* i samband med beviljandet av det nya räntestödet. Enligt vad som anges i propositionen bör avgiften gälla i ärenden för vilka räntebidrag beviljas efter den 30 juni 1984, och motsvara den administrationsavgift på f.n. 200 kr. som tas ut vid beviljandet av bostadslån.

Med hänvisning till det merarbete som lånemyndigheterna nödgas utföra med anledning av vissa låntagares bristande betalningsvillighet föreslår föredragande statsrådet dessutom att regeringen skall bemyndigas att ta ut och bestämma storleken av *en påminnelseavgift och en kravavgift*. Möjligheten att ta ut dessa avgifter bör enligt förslaget gälla aviseringar efter den 30 juni 1984. Samtidigt uttalas att påminnelseavgiften inledningsvis skall uppgå till 25 kr. och kravavgiften inledningsvis till 100 kr.

Avslutningsvis anmäls att aviseringsavgiften avses höjas från 15 kr. till 16 kr.

Totalt beräknas de förordade avgiftshöjningarna innebära att intäkterna för budgetåret 1984/85 under anslaget B2 ökar med ca 9 milj. kr.

Vad i proposition 150 föreslagits om införande av vissa avgifter m. m. har inte i motioner eller annorledes mött några invändningar.

Utskottet tillstyrker regeringsförslaget i nu aktuell del.

### *Övriga frågor*

För innevarande budgetår har riksdagen beslutat att lån och bidrag till energibesparande åtgärder i bostadshus får beviljas inom en ram av 1900 milj. kr.

I motion 2948 (c) redovisas en av bostadsstyrelsen genomförd enkät till länsbostadsnämnderna i april 1984 om den beräknade omfattningen av beslut om lån och bidrag till energibesparande åtgärder under april-juni 1984. Den av nämnderna härvid gjorda bedömningen av medelsbehovet innebär att ramen för lån- och bidragsgivningen för innevarande budgetår skulle behöva vidgas med 500 milj. kr.

Med hänvisning till bostadsstyrelsens enkät föreslås i motionen att *ramen för beslut om lån och bidrag till energibesparande åtgärder i bostadshus* skall vidgas med 500 milj. kr. till 2 400 milj. kr. Samtidigt är det enligt motionären lämpligt och praktiskt att länsbostadsnämnderna eller i vissa fall kommunerna ges möjlighet att besluta om lån och bidrag enligt de bestämmelser som gällde vid utgången av år 1983 utan nu gällande tidsgräns för besluten. Det bör sålunda vara möjligt att fatta beslut i de aktuella ärendena efter den 30 juni 1984.

Som motionären anför gäller fr. o. m. den 1 januari 1984 ett nytt system för finansiering bl. a. av energisparåtgärder. De bestämmelser som gällde vid utgången av år 1983 får dock tillämpas i ärenden i vilka ansökan om lån kommit in till de kommunala förmedlingsorganen före den 1 april 1984. Som ytterligare förutsättning för bidrag till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. gäller att arbetena i huvudsak skall vara avslutade senast den 30 juni 1984. För Norrbottens län gäller särskilda regler.

Ett stort antal ansökningar om lån och bidrag har kommit in till förmedlingsorganen under våren 1984. Utskottet delar motionärens uppfattning om att det bör vara möjligt att fatta beslut beträffande inkomna ärenden även efter halvårsskiftet och föreslår att riksdagen beslutar att ramen till energibesparande åtgärder i bostadshus för budgetåret 1983/84 får disponeras även efter den 30 juni 1984 med oförändrade villkor för stödgivningen enligt vad som ovan angivits.

Däremot kan utskottet inte dela motionärens uppfattning beträffande ramvidgning. De regler som sedan den 1 januari 1984 gäller får anses i rimlig grad tillgodose ett berättigat behov av krediter för finansiering av energibesparande åtgärder i bostadsbeståndet. Motionen avstyrks sålunda i denna del.

I sammanhanget kan dock nämnas att regeringen den 17 maj 1984 beslu-

tat att den gällande ramen för beslut om lån och bidrag till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m., vid brist på medel, skall användas i första hand för sådana bidrag som avses i förordningen om statsbidrag till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. Myndigheterna skall härvid på lämpligt sätt hjälpa de sökande att för finansieringen i övrigt få tillgång till lån på den oprioriterade marknaden.

## Hemställan

### Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av statens stöd till förbättring av boendemiljön* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2942 yrkande 3 såvitt nu är i fråga.
2. beträffande *ram för bidrag till förbättring av boendemiljön* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1983/84: 2942 yrkande 2 och 2956 yrkande 24 såvitt nu är i fråga medger att beslut om bidrag till förbättring av boendemiljön får meddelas intill ett belopp av 185 000 000 kr. under budgetåret 1983/84.
3. beträffande *vidgning av ramen för boendemiljöbidrag för budgetåret 1984/85* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1983/84: 2942 yrkande 3 och 2956 yrkande 24, båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, medger att ramen får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl.
4. beträffande *tillämpningsområdet för boendemiljöbidragen* att riksdagen med anledning av motion 1983/84: 2936 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.
5. beträffande *avyttring av vissa fastigheter* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2941 yrkande 16.
6. beträffande *avveckling av det statliga stödet till allmänna samlingslokaler* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2942 yrkande 4.
7. beträffande *utformningen och användningen av tidskoefficienten m. m.* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2942 yrkande 5.
8. beträffande *en särskild administrationsavgift* att riksdagen med bifall till regeringens förslag bemyndigar regeringen att ta ut och bestämma storleken av en särskild administrationsavgift i enlighet med vad i regeringsprotokollet förordats.
9. beträffande *en påminnelseavgift och en kravavgift* att riksdagen med bifall till regeringens förslag bemyndigar regeringen att ta ut och bestämma storleken av en påminnelseavgift och en kravavgift i enlighet med vad i regeringsprotokollet förordats.
10. beträffande *stöd till vissa energibesparande åtgärder* att riksdagen med anledning av motion 1983/84: 2948 såvitt nu är i fråga beslutar att ramen för beslut om lån och bidrag till energibespa-

rande åtgärder i bostadshus m.m. för budgetåret 1983/84 får disponeras även efter den 30 juni 1984,

11. beträffande *vidgning av den under 10. upptagna ramen* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2948 såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 22 maj 1984

På bostadsutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

*Närvarande:* Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Maj-Lis Landberg (s), Magnus Persson (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Per Olof Håkansson (s), Lennart Nilsson (s), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s), Erik Olsson (m) och Jan-Eric Virgin (m).

## Reservationer

### 1. Lagen om hyresstopp [punkt 1, mom. 1]

Kjell A. Mattsson (c), Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Kerstin Ekman (fp), Erik Olsson (m) och Jan-Eric Virgin (m) anser att

*dels* de delar av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Utskottet vill" och slutar "av riksdagen" och på s. 4 som börjar "Den särskilda" och slutar "det anförda" bort lyda:

Utskottet kan inte finna motiverat att införa ett hyresstopp. En sådan åtgärd innebär i realiteten bara att såväl nödvändiga hyreshöjningar som underhållsåtgärder skjuts framåt i tiden. Under väntetiden kan allvarliga problem uppkomma genom det eftersatta underhållet eller genom krav på ytterligare kommunala subventioner för att rädda de redan hårt ansträngda allmännyttiga bostadsföretagens ekonomi. Genom att hyresstoppet skulle ingripa i de redan träffade avtalen på hyresmarknaden för 1984, skulle den föreslagna lagen också innebära att förhandlingsparternas självständighet hotas. Mot bakgrund av dessa omständigheter föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionsyrkandena avslår propositionsförslaget. En konsekvens av detta ståndpunktstagande är givetvis att utskottet inte tar ställning till hur lagen i detalj skall utformas för att nå det avsedda syftet att generellt hindra hyreshöjningar. Sålunda har utskottet inga synpunkter på frågan om åtalsmedgivande vid tillämpningen av den föreslagna straffbestämmelsen.

*dels* utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *lagen om hyresstopp* att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:2941 yrkande 15, 2942 yrkande 1 och 2956 yrkande 24 avslår propositionsförslaget,

*dels ock* att hemställan under 4 bort utgå.

## 2. Förlängning av hyresstoppet [punkt 1, mom. 2 (motiveringen)]

Oskar Lindkvist, Thure Jadestig, Maj-Lis Landberg, Magnus Persson, Per-Olof Håkansson, Lennart Nilsson och Margareta Palmqvist (alla s) anser att den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Som framgått" och slutar "det anförda" bort lyda:

Utskottet kan inte finna ett beslut i denna riktning lämpligt. Visserligen kan det inte uteslutas att hyresstopp även i framtiden kan komma att vara ett användbart finanspolitiskt instrument. Den bedömning som regeringen gjort i propositionen avser emellertid endast återstående del av 1984. Riksdagen har enligt utskottets mening inte underlag för att nu ta ställning till vad som kan vara erforderliga åtgärder för tiden därefter. Motion 2944 (vpk) yrkande 1 avstyrks med hänvisning till det anförda.

## 3. Förlängning av hyresstoppet [punkt 1, mom. 2]

Tore Claeson (vpk) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Som framgått" och slutar "det anförda" bort lyda:

Utskottet instämmer med motionärerna i att det nu är tid att ta krafttag för att motverka hyresstegringarna. Ett flertal åtgärder måste sättas in, och i avvaktan på dessa bör hyresstoppet gälla. Det är därför olämpligt att begränsa giltighetstiden till utgången av 1984. Motion 2944 (vpk) bör bifallas på det sättet att lagen inte tidsbegränsas.

*dels* utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *förlängning av hyresstoppet* att riksdagen med bifall till motion 2944 yrkande 1 antar följande som utskottets förslag betecknade lydelse av 1 § lagen om hyresstopp.

*Regeringens förslag*

*Utskottets förslag*

1 §

För tiden till och med den 31 december 1984 får hyresvärdar inte ta ut högre hyra för lägenheter än den som har bestämts för april 1984.

Hyresvärdar får efter lagens ikraftträdande inte ta ut högre hyra för lägenheter än den som har bestämts för april 1984.

Första stycket gäller även om överenskommelse träffas om högre hyra eller om högre hyra fastställs av hyresnämnden.

Förbudet i första stycket gäller inte i fråga om hyra för bostadslägenheter vilkas bruksvärde höjs på grund av ombyggnad.

#### 4. Vissa tjänstebostadshyror [punkt 1, mom. 3]

Tore Claeson (vpk) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Utskottet finner" och slutar "har uttalat" bort lyda:

Utskottet har viss förståelse för motionärernas önskemål. Det problem som aktualiseras i motionen uppstår emellertid generellt för alla som har tjänstebostäder med en viss hyresutveckling. Att göra ett undantag för alla sådana kategorier skulle föra för långt. Utskottet avstyrker därför motion 2943 (c),

*dels* utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *vissa tjänstebostadshyror* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2943,

#### 5. Avveckling av statens stöd till förbättring av boendemiljön [punkt 2, mom. 1]

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 6 som börjar "Utskottet har" och slutar "hänvisning härtil" bort lyda:

Det är allmänt omvittnat att de människor som bor i äganderäts- och bostadsrättslägenheter är nöjda med sin boendemiljö i väsentligt större utsträckning än de som bor i hyresrätt och att de som bor i enskild hyresrätt eller hos mindre fastighetsägare är mer nöjda än de som bor i hus ägda av stora anonyma företag och stiftelser.

Att ett flertal fastigheter eller ett större område får problem med tomma lägenheter och "dålig miljö" kan således ha sin orsak i vem som äger fastigheterna och hur de sköts.

Huvudansvaret för att bostäderna med tillhörande tomtmark skall erbjuda människorna en god boendemiljö åvilar fastighetsägarna.

Bygger man som människorna vill bo, förvaltar fastigheterna i överensstämmelse med deras värderingar och framför allt bättre eller lika bra som i intilliggande område är risken liten för att bostäderna står tomma.

Utifrån denna principiella syn förordar utskottet att statens stöd till förbättring av boendemiljön avvecklas.

Vad utskottet ovan med anledning av motion 2942 (m) yrkande 3 anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *avveckling av statens stöd till förbättring av boendemiljön* att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 2942 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

**6. Ram för bidrag till förbättring av boendemiljön** [punkt 2, mom. 2 (hemställan)]

Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m), Kerstin Ekman (fp), Erik Olsson (m) och Jan-Eric Virgin (m) anser att utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *ram för bidrag till förbättring av boendemiljön* att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84: 2942 yrkande 2 och 2956 yrkande 24 såvitt nu är i fråga avstyrker regeringens förslag i proposition 1983/84: 150 bilaga 5,

**7. Ram för bidrag till förbättring av boendemiljön** [punkt 2, mom. 2 (motiveringen)]

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 6 – att den del av utskottets betänkande på s. 6 som börjar ”Bostadsutskottet kan” och slutar ”avstyrks därmed” bort lyda:

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslaget i moderata samlingspartiets motion 2942 om att det statliga stödet till förbättring av boendemiljön skall avvecklas. Till grund för utskottets ställningstagande i denna del ligger bl.a. den principiella ståndpunkten att huvudansvaret för att bostäderna med tillhörande tomtmark skall erbjuda människorna en god boendemiljö åvilar fastighetsägarna.

Mot bakgrund av utskottets ovan redovisade principiella ställningstagande saknas enligt utskottets mening anledning att vidga ramen för boendemiljöbidrag för innevarande budgetår. Utskottet ställer sig därmed bakom förslagen i motionerna 2942 (m) yrkande 2 och 2956 (fp) yrkande 25 om att regeringsförslaget skall avslås i denna del.

**8. Ram för bidrag till förbättring av boendemiljön** [punkt 2, mom. 2 (motiveringen)]

Kerstin Ekman (fp) anser – under förutsättning av bifall till reservation 6 – att den del av utskottets betänkande på s. 6 som börjar ”Bostadsutskottet kan” och slutar ”avstyrks därmed” bort lyda:

Enligt utskottets mening talar såväl principiella som statsfinansiella skäl för att någon vidgning av ramen för bidrag till förbättring av boendemiljön inte görs för innevarande budgetår. Utskottet ställer sig därmed bakom förslaget i motionerna 2942 (m) yrkande 2 och 2956 (fp) yrkande 24 om att regeringsförslaget skall avslås i denna del.

**9. Vidgning av ramen för boendemiljöbidrag för budgetåret 1984/85 [punkt 2, mom. 3 (hemställan)]**

Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m), Kerstin Ekman (fp), Erik Olsson (m) och Jan-Eric Virgin (m) anser att utskottet under 3 bort hemställa:

3. beträffande *vidgning av ramen för boendemiljöbidrag för budgetåret 1984/85* att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84: 2942 yrkande 3 och 2956 yrkande 24, båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, och med avslag på regeringens förslag som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

**10. Vidgning av ramen för boendemiljöbidrag för budgetåret 1984/85 [punkt 2, mom. 3 (motiveringen)]**

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 9 – att den del av utskottets betänkande på s. 7 som börjar "Riksdagen har" och slutar "tillkännagivande tillgodosetts" bort lyda:

Utskottet har ovan förordat att stödet till förbättring av boendemiljön skall avvecklas fr. o. m. budgetåret 1984/85. Förslaget om en ramvidgning för detta budgetår saknar därmed aktualitet. Regeringsförslaget avstyrks. Utskottet har därmed ställt sig bakom förslagen i motionerna 2942 (m) yrkande 3 och 2956 (fp) yrkande 24 såvitt nu är i fråga.

**11. Vidgning av ramen för boendemiljöbidrag för budgetåret 1984/85 [punkt 2, mom. 3 (motiveringen)]**

Kerstin Ekman (fp) anser – under förutsättning av bifall till reservation 9 – att den del av utskottets betänkande på s. 7 som börjar "Riksdagen har" och slutar "tillkännagivande tillgodosetts" bort lyda:

Även förslaget i proposition 150 bilaga 5 att boendemiljöramen för budgetåret 1984/85 skall få vidgas om det behövs av sysselsättningsskäl bör enligt utskottets mening avslås med hänvisning till de principiella och statsfinansiella skäl som tidigare anförts. Utskottet har därmed ställt sig bakom förslaget i motionerna 2942 (m) yrkande 3 och 2956 (fp) yrkande 24 i motsvarande del.

**12. Tillämpningsområdet för boendemiljöbidragen [punkt 2, mom. 4]**

Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m), Kerstin Ekman (fp), Erik Olsson (m) och Jan-Eric Virgin (m) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 7 som börjar "Utskottet har" och slutar "till känna" bort lyda:

Utskottet har ovan med bifall till motionerna 2942 (m) och 2956 (fp) i aktuell del avstyrkt förslaget i proposition 150 bilaga 5 om att ramen för boendemiljöbidrag för 1984/85 skall få vidgas om det behövs av sysselsättningsskäl. Yrkandet i motion 2936 (s) saknar därmed aktualitet. Motionen avstyrks.

*dels* utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *tillämpningsområdet för boendemiljöbidragen* att riksdagen avslår motion 1983/84: 2936,

### 13. Tillämpningsområdet för boendemiljöbidragen [punkt 2, mom. 4 (motiveringen)]

Kjell A. Mattsson och Birgitta Hambræus (båda c) anser att den del av utskottets betänkande på s. 7 som börjar "Utskottet har" och slutar "till känna" bort lyda:

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslaget om att ramen för boendemiljöstöd för 1984/85 skall få vidgas om det behövs av sysselsättningsskäl. Det är enligt utskottets mening naturligt att mot bakgrund härav överväga omfattningen av den boendemiljöbidragsberättigade kretsen i de fall ramen vidgas. En utgångspunkt bör enligt utskottets mening härvid vara att bidragsreglerna får en sådan utformning med avseende på vilka områden m. m. som skall kunna få bidrag att såväl de miljömässiga aspekterna som de sysselsättningspolitiska strävandena kan förverkligas. Utskottet har mot bakgrund härav funnit det motiverat att utsträcka tillämpningsområdet för boendemiljöbidrag så att sådana bidrag också kan lämnas till bostadsrättsföreningar i de fall bidragsramen vidgas av sysselsättningsskäl. För att de eftersträfvade effekterna av ramvidgningen skall uppnås bör alla bostadsrättsföreningar omfattas av det i dessa fall utvidgade tillämpningsområdet. Utskottet avstyrker därmed motion 2936 (s) i vad avser en begränsning av det utökade tillämpningsområdet till att omfatta endast folkrörelsekooperativa bostadsrättsföreningar, dvs. HSB och Riksbyggen.

Vad utskottet ovan anförut bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

### 14. Avyttring av vissa fastigheter [punkt 2, mom. 5]

Kjell A. Mattsson (c), Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Kerstin Ekman (fp), Erik Olsson (m) och Jan-Eric Virgin (m) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 8 som börjar "Bostadsutskottet har" och slutar "motion 2941 (c) yrkande 16" bort lyda:

Stödet till förbättring av boendemiljön har bl. a. använts som ett medel för att komma till rätta med problemen med tomma lägenheter eller helt

tomma hus. Trots att antalet outhyrda lägenheter vid den senaste mätningen hade minskat något måste enligt utskottets mening nya åtgärder till för att ytterligare bringa ned antalet. En möjlig åtgärd är härvid att i enlighet med förslaget i motion 2941 (c) yrkande 16 avyttra problemfastigheter till i första hand bostadsrättsföreningar. En förutsättning härför kan vara att staten reducerar eller helt avskriver sin lånefordran i de aktuella fastigheterna. I förekommande fall kan det också bli aktuellt att kommun och/eller bottenlåneinstitut förfar på motsvarande sätt med lån som lämnats mot säkerhet i fastigheten. Genom dessa åtgärder skapas förutsättningar att ge såväl bostäder som bostadsområden en efterfrågad utformning. I flera kommuner har också en utveckling mot försäljning av problemfastigheter påbörjats och detta med som det rapporteras mycket goda resultat.

Vad utskottet ovan med anledning av motion 2941 (c) yrkande 16 anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *avyttring av vissa fastigheter* att riksdagen med anledning av motion 1983/84: 2941 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

## 15. Avveckling av det statliga stödet till allmänna samlingslokaler [punkt 2, mom. 6]

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 8 som börjar "Utskottet har" och slutar "tidigare ställningstaganden" bort lyda:

Som tidigare framhållits i motioner (m) har staten under en lång följd av år stimulerat byggandet och underhållet av allmänna samlingslokaler genom att ge generösa bidrag och lån. Detta har medfört att de allmänna samlingslokalerna haft hög prioritet i kommunerna, vilket i sin tur inneburit att det i dag finns ett omfattande samlingslokalbestånd av en i huvudsak god standard. Stödet har därmed i stor utsträckning haft sin avsedda verkan — att genom lokalerna praktiskt främja föreningslivet. Det bör enligt utskottets mening därför vara möjligt att inom ramen för det befintliga beståndet tillgodose föreningslivets lokalbehov. Härtill kan också ett utökat samutnyttjande av lokalerna mellan olika föreningar och stiftelser bidra. Det har i många fall visat sig att lokalerna utnyttjas dåligt, varför det torde finnas goda möjligheter att utnyttja nuvarande lokaler på ett effektivare sätt. En i detta sammanhang inte fullt utnyttjad resurs är dessutom skolans lokalbestånd. Lokalerna bör, utanför ordinarie skoltid, kunna användas för föreningslivets behov i en ökad utsträckning.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts bör enligt utskottets mening samlingslokalstödet avvecklas i enlighet med förslaget i motion 2942 (m) yrkande 4.

*dels* utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *avveckling av det statliga stödet till allmänna samlingslokaler* att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 2942 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

**16. Utformningen och användningen av tidskoefficienten m.m.** [punkt 2, mom. 7]

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 9 som börjar "Avsikten är" och slutar "motion 2942 (m) yrkande 5" bort lyda:

Efter de ändringar i beräkningen av tidskoefficienten som tillämpas fr. o. m. år 1984 mäter koefficienten den faktiska kostnadsutvecklingen i efterhand. För dessa faktiska kostnadsökningar får byggföretagen kompensation. Detta betyder att tidskoefficienten i sig inte är inflationsdrivande, åtminstone inte på kort sikt. Att mot bakgrund härav maximera uppräkningsen av tidskoefficienten på det sätt som regeringen gjort är både omotiverat och oklokt. Det finns i stället en uppenbar risk att denna åtgärd verkar kostnadsdrivande, vilket bl. a. framhållits av byggbranschen och bostadsstyrelsen. Enligt utskottets mening måste mot bakgrund härav prisuppräkningsen inom bostadslånesystemets ram ses över i enlighet med vad som föreslås i motion 2942 (m). En utgångspunkt bör härvid vara att prisuppräkningsen mellan preliminärt och slutligt beslut sker på ett sådant sätt att den ursprungliga relationen mellan låneunderlag och pantvärde å ena sidan och produktionskostnaden å den andra sidan inte snedvrids. En lösning skulle enligt utskottets uppfattning kunna vara att räkna upp det preliminära beslutet med användande av normal entreprenadindex. Härigenom kan den osäkerhet som dagens system skapar undanröjas.

Vad utskottet ovan med anledning av motion 2942 (m) yrkande 5 anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande *utformningen och användningen av tidskoefficienten m.m.* att riksdagen med anledning av motion 1983/84: 2942 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

**Särskilt yttrande**

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet har redan tidigare hävdad att dagens energipriser är så höga att investeringar i energibesparande åtgärder är lönsamma utan att statliga subventioner behöver utgå. Det saknas därför anledning att fortsätta med någon som helst form av statligt stöd på detta område. Statens engagemang kan därmed inskränkas till att tillse att erforderligt utrymme på kreditmarknaden står till förfogande för energibesparande investeringar.

Den ovan redovisade principiella ståndpunkten står fast. Vi har dock trots detta avstått från att yrka avslag på förslaget om att ramen för beslut om stöd till energibesparande åtgärder till bostadshus m. m. för budgetåret 1983/84 skall få utnyttjas efter den 30 juni 1984. Detta har gjorts bl. a. mot bakgrund av att endast en mindre – om ens någon – del av ramen kan förväntas vara oförbrukad vid utgången av budgetåret.

**I propositionen intaget****Förslag till****Lag om hyresstopp**

Härigenom föreskrivs följande.

**1 §** För tiden till och med den 31 december 1984 får hyresvärdar inte ta ut högre hyra för lägenheter än den som har bestämts för april 1984.

Första stycket gäller även om överenskommelse träffas om högre hyra eller om högre hyra fastställs av hyresnämnden.

Förbudet i första stycket gäller inte i fråga om hyra för bostadslägenheter vilkas bruksvärde höjs på grund av ombyggnad.

**2 §** Den som uppsåtligen bryter mot 1 § första stycket döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt döms till fängelse i högst två år.

Hyresvärden är skyldig att betala tillbaka vad han har uppburit för mycket jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för beloppets mottagande.

**3 §** Om det finns synnerliga skäl, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer för visst fall medge undantag från förbudet i 1 §.

---

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

